

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Kateřiny Šimáčkové a JUDr. Bohuslava Hnízdila v právní věci žalobce: **M. R.**, zastoupeného Mgr. Davidem Černým, advokátem, se sídlem Horní náměstí 365/7, Olomouc, proti žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje**, odbor sociálních věcí, se sídlem Jeremenkova 40a, Olomouc, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 5. 2009, č. j. KUOK 50858/2009, sp. zn. KÚOK/44709/2009/OSV - SP/7204, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě, pobočka Olomouc, ze dne 10. 12. 2010, č. j. 73 Cad 1/2009 - 89,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Ustanovenému zástupci žalobce, Mgr. Davidu Černému, advokátovi, se sídlem Horní náměstí 365/7, Olomouc, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 960 Kč, která je splatná do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

Žalobce se kasační stížností domáhá zrušení rozsudku Krajského soudu v Ostravě, pobočky Olomouc, ze dne 10. 12. 2010, č. j. 73 Cad 1/2009 - 89. Tímto rozsudkem krajský soud zamítl žalobu proti rozhodnutí žalovaného o tom, že se žalobci nepřiznává dávka pomoci v hmotné nouzi, příspěvek na živobytí, neboť částka příjmu posuzovaných osob po odečtení přiměřených nákladů na bydlení je vyšší než částka živobytí posuzovaných osob.

Nejvyšší správní soud ze spisu zjistil, že žalobce podal dne 18. 3. 2009 žádost o příspěvek na živobytí na Magistrátu města Přerova, odbor sociálních dávek, (dále jen „správní orgán I. stupně“). Součástí protokolu o jednání bylo poučení žalobce o právech a povinnostech žalobce v průběhu řízení. Podle téhož protokolu žalobce uvedl, že neví, zda má zvýšené náklady spojené s dietním stravováním, neboť o jeho žádosti o uznání osobou zdravotně znevýhodněnou doposud nebylo rozhodnuto. Později v průběhu řízení byl žalobce vyzván, aby doložil informace o nutnosti dietního stravování. K žádosti žalobce přiložil usnesení Okresního soudu v Přerově, z něhož vyplývalo, že v době podání žádosti bylo u tohoto soudu vedeno řízení o způsobilosti žalobce k právním úkonům, pro které měl být žalobce zastoupen opatrovníkem JUDr. K. H. Žalobce požádal správní orgán I. stupně, aby si opatřil informace o tom, v jaké fázi se nachází řízení o jeho způsobilosti k právním úkonům. Správní orgán do doby, než obdrží informace o řízení ve věci způsobilosti žalobce k právním úkonům, přerušil řízení o dávce pomoci v hmotné nouzi usnesením ze dne 25. 3. 2009, č. j. 21163/2009/PRR. Na základě informace Okresního soudu v Přerově ze dne 27. 3. 2009, podle níž o právní způsobilosti žalobce dosud nebylo rozhodnuto, a na základě sdělení žalobce ze dne 30. 3. 2009, že nutnost dietního stravování nebude z finančních důvodů dokládat, správní orgán I. stupně vydal dne 2. 4. 2009 rozhodnutí č. j. 23161/2009/PRR o nepřiznání příspěvku na živobytí. Z odpovědi Okresního soudu v Přerově správní orgán dovodil, že žalobce je i nadále způsobilý k právním úkonům. K samotné žádosti správní orgán I. stupně uvedl, že není splněna podmínka, aby příjmy žalobce včetně příjmu společně posuzovaných osob (matky žalobce) nedosahovaly částky živobytí posuzovaných osob, a to i s přihlédnutím k možnosti, že by žalobce měl zvýšené náklady na dietní stravování; ani při nejvyšším možném zvýšení částky živobytí o takové náklady by nebyla splněna podmínka pro přiznání příspěvku na živobytí.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce dne 14. 4. 2009 odvolání, které žalovaný rozhodnutím ze dne 26. 5. 2009, sp. zn. KÚOK/44709/2009/OSV - SP/7204, č. j. KUOK 50858/2009, zamítl. Podle žalovaného se žalobce se svou matkou (společně posuzovanou osobou) nenacházeli v měsíci březnu 2009 v hmotné nouzi, a z toho důvodu neměl žalobce nárok na příspěvek na živobytí. K tvrzení žalobce, že byla porušena ustanovení § 32 a § 33 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, žalovaný uvedl, že mu nejsou známy důvody, pro které by bylo nezbytné žalobci ustanovit opatrovníka ve smyslu uvedených ustanovení. Soudní řízení ve věci způsobilosti k právním úkonům žalobce dosud nebylo ukončeno a do doby, než bude v této věci rozhodnuto, je žalobce způsobilý být účastníkem řízení a jednat ve věci svého nároku na příspěvek na živobytí. Žalobce má navíc možnost udělit zmocnění k zastupování plnou mocí.

V žalobě proti rozhodnutí o odvolání žalobce namítal, že žalovaný pochybil tím, že mu v rozporu s § 32 správního řádu neustanovil opatrovníka, když existovaly pochybnosti o tom, zda je žalobce schopen samostatně jednat před správním úřadem. Tyto pochybnosti měly žalovanému vyplynout ze skutečnosti, že v době správního řízení probíhalo současně řízení u Okresního soudu v Přerově ve věci způsobilosti žalobce k právním úkonům. Kromě toho žalobce namítal, že nebyl v průběhu řízení před žalovaným poučen o svých právech a povinnostech v řízení, a tím byl porušen § 4 odst. 2 správního řádu. Konečně žalobce uvedl, že předložil dostatečné podklady, jež umožňovaly správnímu orgánu přiznat mu požadovaný příspěvek na živobytí.

Krajský soud rozsudkem ze dne 10. 12. 2010, č. j. 73 Cad 1/2009 - 89, žalobu zamítl a jednotlivé námitky považoval za nedůvodné. K námitce nedostatečného poučení krajský soud uvedl, že všechna rozhodnutí vydaná ve správním řízení obsahovala poučení o opravných prostředcích, o procesním postupu i o nutnosti doložit některé náležitosti a o následcích nedoplnění skutečností. K nutnosti ustanovit žalobci opatrovníka krajský soud uvedl, že žalobce nebyl v době rozhodnutí nijak omezen na způsobilosti k právním úkonům. Vzhledem k tomu, že pozdější výsledek soudního řízení o osobním stavu potvrdil, že žalobce nebyl stižen žádnou duševní chorobou, která by vyžadovala zastoupení opatrovníkem, správní orgán postupoval v souladu se zákonem. Pokud jde o otázku výpočtu příspěvku na živobytí, pro krajský soud byla podstatnou skutečnost, že správní orgán ani pro případ, že by žalobce doložil nutnost dietního stravování, nemohl věcně rozhodnout jinak, což v napadeném rozhodnutí řádně odůvodnil, včetně alternativního výpočtu.

Proti uvedenému rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost. V ní brojí proti závěrům krajského soudu o tom, že byl ve správním řízení dostatečně poučen, že nebyly dány důvody pro ustanovení opatrovníka a že byly opatřeny dostatečné podklady pro rozhodnutí. Žalovaný navrhuje kasační stížnost zamítnout a trvá na tom, že nepochybil, když stěžovateli neustanovil opatrovníka a že stěžovatel byl dostatečně poučen.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil přípustnost podané kasační stížnosti. Konstatoval, že je podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), osobou oprávněnou (§ 102 s. ř. s.) a z důvodu nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předchozím řízení podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Všechny tři námitky stěžovatel uplatňoval již v řízení před krajským soudem, proto jsou přípustné i podle § 104 odst. 4 s. ř. s. Nejvyšší správní soud neshledal ani jiné důvody nepřípustnosti, a přistoupil tedy k přezkumu rozsudku krajského soudu, vázán rozsahem kasační stížnosti a v ní uvedenými důvody (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.).

Kasační stížnost je nedůvodná.

Nejprve se Nejvyšší správní soud zabýval námitkou týkající se nedostatečného poučení stěžovatele. Tuto námitku stěžovatel rozvádí tak, že správní orgán I. stupně porušil § 4 odst. 2 správního řádu. Poučení mu bylo poskytnuto opožděně v takové fázi řízení, kdy již nemohl řádně uplatnit svá práva. Z listin prokazujících splnění poučovací povinnosti navíc není seznatelné, v jakém rozsahu se mu poučení dostalo. Tím, že krajský soud tento nedostatek neodhalil, je jeho rozhodnutí nezákonné.

Podle § 4 odst. 2 správního řádu *„[s]právní orgán v souvislosti se svým úkonem poskytne dotčené osobě přiměřené poučení o jejích právech a povinnostech, je-li to vzhledem k povaze úkonu a osobním poměrům dotčené osoby potřebné.“*

Nejvyšší správní soud důležitost poučení ze strany správních orgánů ve své rozhodovací činnosti opakovaně zdůraznil: *„poučovací povinnost* (...) *je projevem ústavně zakotveného práva na právní pomoc, podle kterého má každý právo na právní pomoc v řízení*

před soudy, jinými státními orgány či orgány veřejné správy, a to od počátku řízení. Poučovací povinnost správního orgánu znamená především povinnost poskytnout dotčeným osobám poučení o právech a povinnostech vyplývajících z právních předpisů upravujících řízení před správními orgány. Poučovací povinnost týkající se otázek hmotného práva má své místo právě v řízeních, jejichž předmětem jsou sociální dávky (...), *a to za předpokladu dodržení zásady rovnosti účastníků řízení a nestranného přístupu k nim.*" (rozsudek ze dne 26. 8. 2008, č. j. 6 Ads 57/2007 - 42, dostupný na www.nssoud.cz).

Námitka nedostatečného poučování byla v žalobě uplatněna ve velmi obecné rovině, stěžovatel uvedl pouze, že správní orgán mu neposkytl dostatečné poučení, ač vzhledem k jeho osobním poměrům bylo takové poučení potřebné. Krajský soud kromě toho, že konstatoval obecnost této námitky, shrnul, že rozhodnutí vydaná ve správním řízení obsahovala potřebná poučení o opravných prostředcích i o řízení ve věci. S úvahou krajského soudu se Nejvyšší správní soud ztotožňuje. Správní spis obsahuje podrobné poučení o právech a povinnostech vyplývajících stěžovateli ze zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, o sankcích, které mu mohou být uloženy podle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, a o jeho procesních právech podle § 36, § 38, § 50 a § 52 správního řádu; poučení bylo stěžovateli předáno v den podání žádosti o dávku pomoci v hmotné nouzi, tedy 18. 3. 2009, a stěžovatel podpisem potvrdil, že s poučením byl seznámen. Toto poučení týkající se obecných práv a povinností stěžovatele mu bylo předáno v nejčasnějším možném termínu, tudíž mu nic nebránilo tato svá práva v řízení uplatňovat. Součástí protokolu z téhož dne je také poučení o dalších povinnostech účastníka řízení, za jakých okolností bude považován za osobu v hmotné nouzi, jakým způsobem může prokázat osoba žádající o dávku pomoci v hmotné nouzi svou aktivní snahu získat a udržet si zaměstnání a dále poučení o tom, které skutečnosti je nutné pravidelně prokazovat (například doklad o úhradě záloh na dodávku elektřiny, atd.). Poučení o opravném prostředku odvolání bylo stěžovateli poskytnuto rovněž včas, jako součást rozhodnutí správního orgánu I. stupně. Kromě toho, že stěžovatel neuvádí, jaké další informace, které pro řízení potřeboval, mu scházely v poučeních, ani netvrdí žádnou újmu, která by mu byla způsobena nedostatečným poučením, například žádná konkrétní práva či konkrétní kroky, které neučinil z toho důvodu, že si nebyl vědom možnosti je uplatnit. Za těchto okolností a vzhledem k obecnosti námitky shledal Nejvyšší správní soud tuto námitku nedůvodnou.

Pokud jde o námitku týkající se procesní způsobilosti stěžovatele před správními orgány a o povinnost správního orgánu ustanovit mu opatrovníka nebo přerušit řízení, Nejvyšší správní soud považuje za vhodné nejprve shrnout použitelnou právní úpravu.

Způsobilost činit úkony ve správním řízení je upravena v § 29 správního řádu, podle něhož *„[k]aždý je způsobilý činit v řízení úkony samostatně (dále jen "procesní způsobilost") v tom rozsahu, v jakém mu zákon přiznává způsobilost k právním úkonům.*" Podle odstavce druhého téhož ustanovení nemají procesní způsobilost *„fyzické osoby, které byly soudem zbaveny způsobilosti k právním úkonům; osoby, jejichž způsobilost k právním úkonům byla soudem omezena, nemají procesní způsobilost v rozsahu tohoto omezení.*"

Podle § 8 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, vzniká způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu zletilostí. Podle § 10 občanského zákoníku *„jestliže fyzická osoba*

pro duševní poruchu, která není jen přechodná, není vůbec schopna činit právní úkony, soud ji způsobilosti k právním úkonům zbaví." V řízení o omezení způsobilosti k právním úkonům je rozhodováno o osobním stavu ve smyslu § 80 písm. a) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, (dále jen „o. s. ř."), a pravomoc rozhodovat o této otázce mají soudy v občanském soudním řízení podle § 186 a násl. o. s. ř. Rozhodnutí soudu má tedy povahu rozhodnutí o osobním stavu a s ohledem na svůj konstitutivní charakter má rozsudek účinky *ex nunc*, tedy od okamžiku nabytí právní moci do budoucna (autorský kolektiv Fiala, J., Kindl, M., Hurdík, J., Bezouška, P. a další. *Komentář k zákonu, Občanský zákoník*, Komentáře Wolters Kluwer ČR, 2009, ASPI ID: KO40_1964CZ, § 10).

Osobě, kterou soud zbavil způsobilosti k právním úkonům či jejíž způsobilost soud omezil, soud ustanoví opatrovníka, který je zákonným zástupcem takové osoby (§ 26 a § 27 odst. 2 občanského zákoníku, § 192 o. s. ř.).

Vzhledem k tomu, že pravomoc rozhodnout o způsobilosti k právním úkonům je dána výlučně civilním soudům, správní řád považuje uvedenou oblast za předběžnou otázku podle § 57 odst. 1 písm. c) správního řádu, o níž si ovšem nemůže učinit úsudek samotný správní orgán.

Podle § 57 odst. 2 věty první správního řádu *„[p]robíhá-li před příslušným správním orgánem nebo před jiným příslušným orgánem veřejné moci řízení o předběžné otázce* (...), *postupuje správní orgán podle § 64.*"

Podle § 64 odst. 1 písm. c) správního řádu *„[s]právní orgán může řízení usnesením přerušit, probíhá-li řízení o předběžné otázce ...*" Podle § 64 odst. 2 správního řádu *„[v] řízení o žádosti přeruší správní orgán řízení na požádání žadatele; jestliže je žadatelů více, může tak učinit jen za podmínky, že s přerušením souhlasí všichni.*"

Stěžovatel namítal, že žalovaný mu měl ustanovit opatrovníka podle § 32 správního řádu. Toto ustanovení ukládá správnímu orgánu ustanovit účastníkovi řízení opatrovníka mimo jiné tehdy, pokud jde o účastníka bez procesní způsobilosti, který nemá zákonného zástupce nebo nemůže-li ho zákonný zástupce zastupovat a nemá-li opatrovníka podle zvláštního zákona [§ 32 odst. 2 písm. a) správního řádu] či tehdy, pokud je účastník osobou stiženou přechodnou duševní poruchou, která jí brání samostatně v řízení jednat, je-li to nezbytné k hájení jejích práv; v těchto případech správní orgán rozhoduje na základě odborného lékařského posudku [§ 32 odst. 2 písm. g) správního řádu]. Stěžovatel v žalobě uváděl, že mu měl být opatrovník ustanoven zřejmě podle citovaného § 32 odst. 2 písm. g) správního řádu nebo podle § 32 odst. 2 písm. b) správního řádu, jenž se vztahuje na osoby, kterým brání jiná právní překážka, aby v řízení činily úkony, jestliže si nezvolily zmocněnce, případně podle § 32 odst. 2 písm. i) správního řádu, podle něhož se opatrovník ustanoví účastníkům, o nichž tak stanoví zvláštní zákon. V kasační stížnosti stěžovatel nenabízí argument, podle kterého z důvodů uvedených v § 32 správního řádu mu měl být opatrovník ustanoven; Nejvyšší správní soud se proto vypořádá s výše uvedenými možnostmi, které byly předloženy stěžovatelem či žalovaným.

Podle § 32 odst. 2 písm. a) správního řádu správní orgán ustanoví opatrovníka účastníkovi řízení, který nemá procesní způsobilost nebo v rozsahu, v jakém nemá

procesní způsobilost. Jak vyplývá z výše citované právní úpravy, o otázce, zda účastník řízení má procesní způsobilost, si správní orgán nemůže učinit úsudek sám, k tomuto závěru by mohl dojít pouze na základě rozhodnutí soudu o této otázce. Správní orgán I. stupně ani žalovaný tudíž nemohli vycházet z premisy, o níž si nemohou učinit úsudek, a nemohli tedy bez rozhodnutí soudu o jeho způsobilosti podle tohoto ustanovení stěžovateli ustanovit opatrovníka (zda mělo být za této situace vyčkáno rozhodnutí soudu přerušením řízení, bude vysvětleno dál).

Ustanovení § 32 odst. 2 písm. b) správního řádu se použije, pokud osobám brání činit úkony jiná právní překážka; touto právní překážkou se však podle zdejšího soudu nemyslí omezení způsobilosti, které je obsaženo již ve výše uvedeném písm. a) daného ustanovení. I podle komentářové literatury se jinou právní překážkou myslí například takové skutečnosti jako je karanténa nařízená orgánem ochrany veřejného zdraví podle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, nebo výkon trestu odnětí svobody podle zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a další. Takové jiné právní překážky stěžovatel ve svých podáních neuvedl, ani nevyplývaly z obsahu spisu.

Nejvyšší správní soud neshledal ani důvod ustanovit stěžovateli opatrovníka podle § 32 odst. 2 písm. i) správního řádu, neboť ze zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, který je zvláštním zákonem pro řízení o dávkách pomoci v hmotné nouzi, nevyplývá správním orgánům povinnost ustanovit opatrovníka účastníkům řízení v jiných případech, než které již pokrývá správní řád.

Konečně, ustanovení opatrovníka z důvodu podle § 32 odst. 2 písm. g) správního řádu předpokládá, že účastníkem řízení je osoba stižená přechodnou duševní poruchou, která jí brání samostatně v řízení jednat, je-li to nezbytné k hájení jejích práv. Tyto osoby by tedy soud rozhodující v řízení podle občanského soudního řádu nemohl omezit na způsobilosti k právním úkonům, neboť na rozdíl od § 32 odst. 2 písm. b) správního řádu je jednou z podmínek pro omezení na způsobilosti či jejího zbavení duševní porucha, která *není* jen přechodná. Ustanovení opatrovníka správním orgánem podle tohoto ustanovení správního řádu vyžaduje zpracování odborného lékařského posudku.

Použití tohoto ustanovení správního řádu tedy předpokládá, že jakmile správní orgán nazná, že by mohl být účastník řízení stižen přechodnou duševní poruchou, která mu brání v řízení samostatně jednat a je-li to nezbytné k hájení jeho práv v tomto řízení, nechá si vypracovat lékařský posudek, aby na základě jeho závěru ustanovil či neustanovil účastníku řízení opatrovníka. Správní orgán však má prostor pro správní uvážení k posouzení, zda je ustanovení opatrovníka nezbytné k hájení práv účastníka v řízení. Soudní přezkum zákonnosti při použití správního uvážení je omezen na posouzení, zda správní orgán nepřekročil zákonem stanovené meze správního uvážení nebo zda správní uvážení nezneužil (§ 78 odst. 1 s. ř. s., *in fine*).

Ze spisu Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatel upozornil správní orgán I. stupně na skutečnost, že je vedeno soudní řízení ve věci jeho způsobilosti k právním úkonům. Za těchto okolností přesto mohl správní orgán I. stupně dospět k závěru, že ustanovení opatrovníka není k hájení práv stěžovatele v řízení o dávce pomoci v hmotné nouzi nezbytné. Kdyby tuto úvahu správní orgán neučinil, jednalo by se o nesprávný

postup, který by za jiných okolností mohl skutečně zkrátit účastníka řízení na jeho právech. Ve vyjádření k odvolání však správní orgán I. stupně uvádí, že „*žadatel se v průběhu řízení bez problému dostavoval k jednání a byl schopen samostatně v řízení jednat*“ a že z toho důvodu se správní orgán domnívá, že ustanovení opatrovníka nebylo nezbytné k hájení práv stěžovatele. Nadto by podle správního orgánu I. stupně ustanovení opatrovníka neovlivnilo výsledek řízení, neboť dávka pomoci v hmotné nouzi stěžovateli nenáležela z důvodu dostatečných příjmů společně posuzovaných osob. Z uvedeného vyjádření je tedy zřejmé, že správní orgán I. stupně se touto otázkou zabýval a že nepřekročil ani nezneužil prostor k správnímu uvážení, který měl. Tento závěr potvrdil také žalovaný, který v napadeném rozhodnutí uvedl, že „*mu nejsou známy důvody, pro které by bylo nezbytné ustanovit [stěžovateli] opatrovníka*“ .

Samostatnou otázkou je, zda neměl správní orgán přerušit řízení do doby, než bude k dispozici rozhodnutí ve věci způsobilosti stěžovatele k právním úkonům.

Vyjde-li najevo, že probíhá řízení o způsobilosti účastníka řízení k právním úkonům, citovaná právní úprava neukládá správním orgánům jednoznačnou povinnost řízení přerušit do doby rozhodnutí o předběžné otázce, zde do rozhodnutí civilního soudu o způsobilosti účastníků řízení. Ustanovení § 57 odst. 2 správního řádu odkazuje v případě, že probíhá řízení o předběžné otázce, na postup podle ustanovení § 64 správního řádu, které umožňuje správnímu orgánu řízení přerušit, neukládá mu však takovou povinnost. Obdobný názor je prezentován také v doktríně, podle níž je „*přerušení řízení ... obecně fakultativní institut a záleží v zásadě na správním orgánu, zda řízení přeruší nebo ne.*“ Z téhož pramene vyplývá, že § 57 odst. 2 správního řádu „*naznačuje, že by správní orgán usnesením přerušit ve svém vlastním zájmu řízení měl, pokud probíhá řízení o předběžné otázce*“ (Vedral, J. *Správní řád, Komentář*, cit. výše, str. 358). Nejvyšší správní soud se s tímto závěrem ztotožňuje a dodává, že správní orgán se může rozhodnout řízení nepřerušit například s ohledem na zásadu hospodárnosti a rychlosti řízení (§ 6 správního řádu).

Tento postup může být vhodný s ohledem na konkrétní okolnosti právě v řízeních o sociálních dávkách, v nichž by automatické přerušení řízení do rozhodnutí o způsobilosti účastníka řízení k právním úkonům mohlo být i v neprospěch žadatele, který by musel vyčkat na řízení před jiným soudem, než mu bude požadovaná dávka přiznána. Nelze tedy obecně konstatovat, že je nutné řízení před správním orgánem přerušit do doby, než bude rozhodnuto o způsobilosti dotčené osoby k právním úkonům. S ohledem na to, že civilní soudy rozhodují o omezení způsobilosti k právním úkonům s účinky do budoucna (*ex nunc*), by navíc rozhodnutí těchto soudů nemělo mít vliv na úkony učiněné účastníkem řízení v době, kdy ještě o otázce způsobilosti k právním úkonům nebylo rozhodnuto. Jak již bylo zdůrazněno, tuto otázku je však nutno posuzovat individuálně podle konkrétních okolností každého případu.

Zákon ukládá správnímu orgánu povinnost řízení o žádosti přerušit v případech, kdy o přerušení účastník řízení vedeného na jeho žádost, tedy i žadatel o dávku pomoci v hmotné nouzi, požádá (srov. výše § 64 odst. 2 správního řádu). Taková žádost stěžovatele ve správním spisu založena nebyla a ze spisu ani nevyplývá jiný náznak, že by stěžovatel přerušení řízení požadoval (například z protokolu o jednání). Žalovaný měl na základě jemu dostupných informací možnost řízení přerušit, než bude k dispozici rozhodnutí

Okresního soudu v Přerově ke způsobilosti stěžovatele k právním úkonům, v rámci něhož se posuzovala také otázka, zda stěžovatel trpí duševní poruchou a zda je tato přechodného rázu, nicméně pokud této možnosti nevyužil vzhledem ke konkrétním skutkovým okolnostem a k specifičnosti řízení o sociálních dávkách, nelze mu to vytýkat jako nezákonný postup, neboť v posuzované věci tím nevykročil z mezí a hledisek správního uvážení, ani toto správní uvážení nezneužil.

Stěžovatel konečně namítá, že předložil správním orgánům dostatečné podklady pro přiznání příspěvku na živobytí. Skutečnost, že nedoložil nutnost dietního stravování od odborného lékaře, mu neměla být kladena k tíži, neboť vzhledem k jeho finanční situaci nebylo v možnostech stěžovatele si placené potvrzení opatřit. S touto námitkou se krajský soud podrobně vypořádal, ačkoli byla uvedena pouze v obecné rovině. Krajský soud shrnul, že stěžovatel byl opakovaně vyzván k tomu, aby doplnil potvrzení o nutnosti dietního stravování a byl poučen o tom, že tato skutečnost může mít vliv na posouzení nároku a výše dávky pomoci v hmotné nouzi. Stěžovatel poté do protokolu uvedl, že nutnost dietního stravování nebude dokládat, neboť k tomu nemá finanční prostředky, nicméně dodal, že probíhá řízení o tom, zda bude uznán osobou zdravotně znevýhodněnou a na základě zdravotního posouzení v tomto řízení může později doplnit potvrzení o nutnosti dietního stravování. Do vydání rozhodnutí obou správních orgánů tuto skutečnost stěžovatel nedoložil. Krajský soud shrnul, že vzhledem k dispoziční zásadě měl stěžovatel právo rozhodnout se o tom, že nebude dokládat nutnost diety. Za podstatné ovšem krajský soud považoval to, že správní orgán řádně odůvodnil, že i s doložením nutnosti dietního stravování by správní orgán nemohl požadovanou dávku pomoci v hmotné nouzi stěžovateli přiznat, což doplnil i alternativním výpočtem.

S tímto závěrem krajského soudu se Nejvyšší správní soud ztotožňuje. V rozhodnutí uvedly správní orgány obou stupňů výpočet pro případ, že by stěžovatel byl nucen dodržovat dietu, která nejvíce zvyšuje částku živobytí u osob, jejichž zdravotní stav vyžaduje zvýšené náklady na dietní stravování [tedy dietu při onemocnění celiakií, srov. § 3 odst. 1 písm. g) vyhlášky č. 504/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o pomoci v hmotné nouzi]. Ani v případě, že by stěžovatel trpěl tímto onemocněním, by mu nárok na příspěvek na živobytí podle tohoto výpočtu nevznikl. Stěžovatel tak nebyl zkrácen na svých právech tím, že správní orgány nevyčkaly na jeho předložení potvrzení o nutnosti dietního stravování.

Nejvyšší správní soud tedy shledal všechny kasační námitky nedůvodnými. Neshledal ani takové vady rozhodnutí krajského soudu, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti ve smyslu § 109 odst. 3 s. ř. s. a kasační stížnost zamítl.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Právo na náhradu nákladů řízení však nemá ani žalovaný, neboť podle § 60 odst. 2 s. ř. s. je přiznání nákladů řízení orgánu ve věcech sociální pomoci vyloučeno.

Stěžovateli byl usnesením Krajského soudu v Ostravě, pobočka Olomouc, ze dne 5. 1. 2010, č. j. 73 Cad 1/2009 - 27, pro řízení před krajským soudem ustanoven zástupce, advokát Mgr. David Černý, se sídlem Horní náměstí 365/7, Olomouc. Ustanovený

advokát zastupoval stěžovatele nadále i v řízení před Nejvyšším správním soudem. Nejvyšší správní soud přiznává ustanovenému zástupci odměnu za jeden úkon právní služby, za sepis kasační stížnosti. Výše odměny za jeden úkon právní služby činí podle § 7 bodu 2 ve spojení s § 9 odst. 2 a 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), 500 Kč. Dále náleží ustanovenému zástupci paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Zástupce doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, celkem tedy odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů včetně této daně činí 960 Kč. Pro zaplacení odměny soud stanovil přiměřenou lhůtu.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. června 2011

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu